

การศึกษาประสิทธิผลของยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไยในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม
ในผู้สูงอายุ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

The Study of Effectiveness of Using Knee Poultice from Longan's Seed to
Relieve Osteoarthritis of the Knee Among Elderly People of
PhanomSarakhm, Chachoengsao

จรัสเดช ไชยทอง^{1*}, อัมพกา ตุ่มกา² ศศิธร ยอดแยม³ และ ธวัชชัย วรพงศธร⁴

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Jaratdet Chaithong^{1*}, Ampaka Toomka², Sasithon Yodyaem³

and Thavatchai Vorapongsathorn⁴

Email: kanaea2008@hotmail.com^{1*}

*Corresponding author

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไย ในผู้สูงอายุที่เป็นโรคข้อเข่าเสื่อม ในพื้นที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่เป็นโรคข้อเข่าเสื่อมจากการพอกเข่าด้วยเมล็ดลำไย วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอาการปวดเข่าในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลพนมสารคาม และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภอพนมสารคาม จำนวน 50 ราย ดำเนินการทดลองโดยทำการพอกยาจากเมล็ดลำไยบริเวณเข่า 6 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ต่อเนื่องทุกวันจันทร์ พุธ และศุกร์ โดยใช้เวลา 6 วัน ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินอาการปวดเข่า โดยใช้แบบประเมินความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม (Oxford Knee Score) 2 ครั้ง คือ ก่อนและหลังพอกเข่า รวมทั้งให้ผู้สูงอายุทำแบบทดสอบความพึงพอใจ หลังจากการใช้ยาพอกจากเมล็ดลำไย

ผลการวิจัยพบว่า อาการปวดเข่าหลังการรักษาด้วยการใช้ยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไยในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม มีคะแนนสูงกว่าคะแนนอาการปวดเข่าก่อนการรักษา (อาการปวดเข่าลดลง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจในประสิทธิผลของยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไย ในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในเรื่องผลการรักษา และความปลอดภัยในการใช้นวัตกรรมยาพอกเข่าอยู่ในระดับมากที่สุด ผลจากการศึกษานี้ มีข้อเสนอแนะให้นำวิธีการรักษานี้ ไปประยุกต์ใช้ในการรักษาผู้สูงอายุที่เป็นโรคข้อเข่าเสื่อมในท้องที่อื่นในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำสำคัญ: ข้อเข่าเสื่อม; ยาพอกเข่า; เมล็ดลำไย

^{1*}แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลเกาะขนุน
²แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลเขาหินซ้อน
³แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านม่วงโพรง
⁴อาจารย์พิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

The objectives of this research were to study the effectiveness of using knee poultice from longan seeds to relieve Osteoarthritis of the knee among elderly in Phanom Sarakham district, Chachoengsao province, and to study the elderly's satisfaction in treatment with knee poultice from longan's seed. This study was quasi-experimental research. The samples were 50 elderly people with knee pain who live in the responsibility area of Phanom Sarakham hospital and Phanom Sarakham health promoting hospitals. Longan seed poultice was used to poultice around the knee 6 times with 30 minutes per each time. The treatment was performed in 6 days continuously in every Monday, Wednesday and Friday. The samples were asked to evaluate severity of knee Osteoarthritis using the Oxford Knee Score in 2 times: before and after using logan seed poultice. After 6 days of using the poultice, the participants also were asked to answered the satisfaction test.

The findings, after using poultice, revealed that the Oxford Knee Score was higher than that before using poultice with statistical significantly at $p < 0.01$; meaning that severity of knee Osteoarthritis was effectively relieved. Also, the knee Osteoarthritis elderly most satisfied with logan seed poultice treatment, especially on the safety of using innovative knee poultice. The results from this study have suggestion that logan seed poultice could be applied to treat the knee Osteoarthritis elderly in another local areas of Phanom Sarakham, district, Chachoengsao province.

Keywords: Osteoarthritis, Knee Poultice, Longan Seeds

บทนำ

ขณะนี้ โรคข้อเสื่อมกำลังคุกคามสุขภาพของประชากรทั่วโลก องค์การอนามัยโลก (WHO) ระบุว่า ปัจจุบันประชากรทั่วโลกป่วยเป็นโรคข้อ โรคกระดูกพรุน โรคกระดูกสันหลัง และโรคที่เกิดจากความผิดปกติของกล้ามเนื้อกว่า 40 ล้านคน คาดว่าในปี พ.ศ. 2563 จำนวนผู้ป่วยจะเพิ่มขึ้นเป็น 570 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นกว่า 14 เท่าตัว และร้อยละ 50 เป็นโรคที่เกิดในกลุ่มผู้ที่มีอายุมากกว่า 65 ปี จากการประเมินสถานการณ์ในประเทศไทย พบว่า โรคนี้น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ทั่วประเทศพบผู้ป่วยโรคข้อปีละกว่า 6 ล้านคน และในจำนวนนี้ครึ่งหนึ่ง เป็นผู้สูงอายุ ประมาณว่าขณะนี้ผู้สูงอายุไทยที่มีเกือบ 8 ล้านคน ร้อยละ 50 หรือประมาณเกือบ 4 ล้านคนป่วย เป็นโรคข้อ อาการที่พบได้บ่อย คือ อาการปวดจากข้อเสื่อม เข่าเสื่อม เข่าโก่ง เข่าเก หากไม่ได้รับการรักษากระดูกจะถูกทำลายจนถึงขั้นพิการได้ (Thai Health Organization, 2012) ในปัจจุบันสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยมีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศและมีผู้สูงอายุที่มีอาการปวดเข่าร้อยละ 43.9 ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากข้อเข่าเสื่อม ซึ่งผู้ที่มีภาวะข้อเข่าเสื่อมจะเกิดความเจ็บปวด มีข้อเข่าผิดรูป เดินได้ไม่ปกติ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ได้ไม่สะดวก มีความทุกข์ทรมานทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โรคข้อเข่าเสื่อม เป็นอุปสรรคในการเข้าสังคม (Karakete & et al., 2017)

ในทฤษฎีทางการแพทย์แผนไทยแบ่งโรคข้อเข่าเสื่อม ออกเป็น 2 ชนิด คือ ลมจับโป่งน้ำเข่าและลมจับโป่งแห้งเข่า โดยลมจับโป่งน้ำเข่ามีอาการปวดมาก บวม แดง ร้อน มีน้ำในข้อมาก ขณะที่บวมและอักเสบจะมีความร้อนขึ้นเสมอ ซึ่งสามารถทำให้เป็นไข้ได้ เรียกว่าไข้จับโป่ง ส่วนลมจับโป่งแห้งเข่า มีอาการบวม แดง ร้อนที่เข่าเล็กน้อย มีสภาวะเข่าติด ขาโก่ง นิ่งยง ๆ ไม่ได้ ขณะที่เข่ามีอาการบวมและอักเสบ จะมีความร้อนขึ้นเสมอ ซึ่งสามารถทำให้เป็นไข้ได้เช่นกัน และสามารถพบเสียงกร๊อบแกร็บที่เข่าร่วมด้วย (Koupniratsaikul, 2017, Hengkrawit, 2017, Limtiyayothin & et al., 2007)

อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2561 มีประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 12,135 คน และจากการคัดกรองโดยบุคลากรสาธารณสุข พบว่ามีผู้สูงอายุที่มีอาการปวดเข่าทั้งหมด 1,502 คน คิดเป็นร้อยละ 12.57 จากผู้ป่วยที่มารับบริการที่โรงพยาบาลพนมสารคาม และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพบว่าส่วนใหญ่มาด้วยอาการปวดเข่ามีปัญหาในการเดิน โดยเฉพาะเวลาเดินขึ้น-ลงบันได และมีเสียงกร๊อบแกร็บในเข่า (Phanom Sarakham Hospital, 2018)

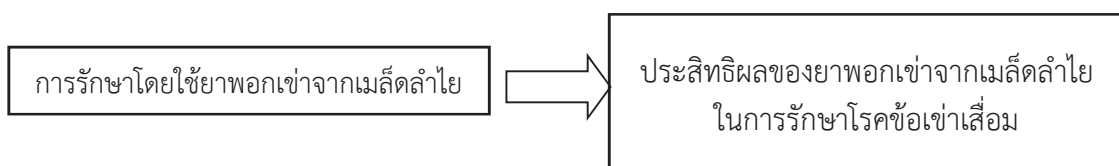
Winijkate khamnuan, A. & et al. (2001a) และทีมวิจัยจากคณะแพทยศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ศึกษานวัตกรรมจากสารสกัดเมล็ดลำไย ในการรักษาผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อม ซึ่งพบว่าสารสกัดจากเมล็ดลำไย มีฤทธิ์ต้านการสลายเซลล์กระดูกอ่อน โดยสามารถยับยั้งการสลายสารองค์ประกอบพื้นฐานของกระดูกอ่อน ได้แก่ สารไกลโคส อะมิโนไกลแคน และกรดไฮยาลูโรนิกที่ป้องกันการสลายเซลล์ของการกระดูกอ่อนได้ดี และมีสารสกัดยับยั้งเอนไซม์แมทริกซ์เมทิลโลโปรทีเนสที่สลายกระดูกอ่อน โดยมีการนำสารสกัดเมล็ดลำไยไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปใช้ได้หลายรูปแบบ (Angkasit & et al, 2017; Sributsarakam, 2012, Winijkate khamnuan & et al, 2001a; Winijkate khamnuan, 2001b)

จากปัญหาโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย โดยประยุกต์วิธีการรักษาในรูปแบบของยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไย ซึ่งยังไม่มีการวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้มาก่อน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลของยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไยในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุ ในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาประสิทธิผลในครั้งนี้ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการรักษาผู้สูงอายุที่เป็นโรคข้อเข่าเสื่อมในท้องถิ่นอำเภอพนมสารคามได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไยในผู้สูงอายุที่เป็นข้อเข่าเสื่อมในพื้นที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่เป็นข้อเข่าเสื่อมจากการพอกเข่าด้วยเมล็ดลำไย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้มีรูปแบบการวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) ใช้กลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง (pretest-posttest one group design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุ จำนวน 1,502 คน ที่มีอาการปวดเข่า มารับบริการรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2561 (Phanom Sarakham Hospital, 2018)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ผู้สูงอายุ ที่มีอาการปวดเข่า อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลพนมสารคาม และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2561 คณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้สูงอายุ ที่มีอาการปวดเข่า ตามเกณฑ์ ได้แก่ ไม่เคยผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่า ข้อเข่าไม่อักเสบมีสติสัมปชัญญะดี สามารถพูด ฟัง และเข้าใจ ภาษาไทยได้ ไม่มีปัญหาด้านการสื่อสาร เป็นผู้ป่วยที่มารับบริการรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลอำเภอพนมสารคาม จำนวน 50 คน คัดเลือกโดยใช้วิธีแบบเจาะจง (purposive method) และตามความสมัครใจของตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ มี 4 ชนิด คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
2. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
3. แบบวัดประเมินความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม
4. แบบวัดความพึงพอใจ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ได้แก่ ยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไย (longan seed poultice) (ภาพที่ 1) เพื่อใช้รักษาอาการปวดจากโรคข้อเข่าเสื่อม

ภาพ 1 ยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไย

ที่มา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม

2. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะท่าทาง/การทำงาน ข้อเข่าข้างที่ปวด และดัชนีมวลกาย (BMI)

3. แบบวัดประเมินความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม

งานวิจัยนี้ได้ใช้แบบประเมินความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม (Oxford Knee Score) (Department of Health, Ministry of Public Health, 2015) ซึ่งเป็นแบบประเมินที่พัฒนาโดยกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2557 มีข้อคำถาม จำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อมีจำนวน 5 คำตอบ มีลำดับ ค่าคะแนน 0-4 คะแนน ค่าคะแนน 0 หมายถึง มีอาการนั้นมากที่สุด และค่าคะแนน 4 หมายถึง ไม่มีอาการนั้นเลยหรือเป็นปกติ

โดยคะแนนรวมทั้งหมด มีตั้งแต่ 0-48 คะแนน แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

0-19 คะแนน	หมายถึง เป็นโรคข้อเข่าเสื่อมระดับรุนแรง
20-29 คะแนน	หมายถึง มีอาการโรคข้อเข่าเสื่อมระดับปานกลาง
30-39 คะแนน	หมายถึง เริ่มมีอาการข้อเข่าเสื่อม และ
40-48 คะแนน	หมายถึง ยังไม่พบอาการผิดปกติ

4. แบบวัดความพึงพอใจ

คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเพื่อประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม โดยใช้ยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไย แบบวัดมี 7 ข้อ ประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสม ความรู้ ความเข้าใจในนวัตกรรมยาพอกเข่า ความปลอดภัย ประโยชน์ และความพึงพอใจในยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไย

ขั้นตอนในการทดลองและเก็บข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลเป็นขั้นตอนดังนี้

1. คณะผู้วิจัย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเป็นผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ไม่เป็นโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลพนมสารคาม และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภอพนมสารคาม ที่มารับบริการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม ในโรงพยาบาลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวบรวมได้ทั้งสิ้น 50 ราย

2. สอบถามความสมัครใจ และชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือ จึงดำเนินการขั้นตอนในการรักษาต่อไป

3. คณะผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล และให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินระดับความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม (Oxford Knee Score) ในครั้งแรกก่อนการพอกเข่าด้วยยาจากเมล็ดลำไย

4. ทำการพอกยาจากเมล็ดลำไย โดยพอกบริเวณเข่าทั้ง 2 ข้าง 6 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ทุกวันจันทร์ พุธ และ ศุกร์ ใช้เวลาทดลอง 6 วัน (ภาพที่ 2 และ 3)

ภาพ 2 การพอกเข่าด้วยยาจากเมล็ดลำไยในผู้สูงอายุเพศหญิง
ที่มา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม

ภาพ 3 การพอกเข้าด้วยยาจากเมล็ดลำไยในผู้สูงอายุเพศชาย

ที่มา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านม่วงโพรง อำเภอนมสารคาม

5. ให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบประเมินระดับความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม (Oxford Knee Score) ในครั้งที่สอง หลังการพอกเข้าด้วยยาจากเมล็ดลำไย

6. ให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ หลังจากการพอกเข้าด้วยยาจากเมล็ดลำไย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำเร็จรูป โดยใช้สถิติ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลทั่วไป และข้อมูลความพึงพอใจ และใช้สถิติ paired t-test สำหรับเปรียบเทียบระดับความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม (Oxford Knee Score) ก่อนและหลังจากการพอกเข้าด้วยยาจากเมล็ดลำไย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากตาราง 1 พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80 และเพศชาย มีเป็นส่วนน้อย คิดเป็นร้อยละ 20 อายุส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 60-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 71-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 26 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 86 ด้านการประกอบอาชีพ พบว่าไม่ได้ทำงานร้อยละ 30 และรับจ้างร้อยละ 28 สำหรับลักษณะท่าทาง หรือการทำงาน ส่วนใหญ่จะอยู่ในท่าเดิมนาน ๆ คิดเป็นร้อยละ 42 และรองลงมา คือ การก้มเงยบ่อย ๆ คิดเป็นร้อยละ 36 อาการปวดเข่าส่วนใหญ่จะปวดทั้งสองข้าง คิดเป็นร้อยละ 74 และในส่วนของดัชนีมวลกาย ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 25-29.9 คิดเป็นร้อยละ 32 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์อ้วนระดับ 2 (College of Sciences and Sport Technology, Mahidol University, 2018)

ตาราง 1

จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะท่าทาง/การทำงาน ข้อเข้าข้างที่ปวด และดัชนีมวลกาย

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	10	20
	หญิง	40	80
อายุ	60-70 ปี	33	66
	71-80 ปี	13	26
	81-90 ปี	3	6
	91 ปีขึ้นไป	1	2
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	1	2
	ประถมศึกษา	43	86
	มัธยมศึกษา	4	8
	อนุปริญญา	0	0
	ปริญญาตรี	2	4
	สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
อาชีพ	ไม่ได้ทำงาน	15	30
	รับจ้าง	14	28
	เกษตรกร	6	12
	ค้าขาย	11	22
	ข้าราชการ	2	4
	อื่นๆ	2	4
	ลักษณะท่าทาง/การทำงาน	งานที่ต้องใช้แรง	11
อยู่ในท่าเดิมนานๆ		21	42
ก้มเงยบ่อยๆ		18	36
ข้อเข้าข้างที่ปวด	ซ้าย	7	14
	ขวา	6	12
	ทั้งสองข้าง	37	74

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ดัชนีมวลกาย*		
≤ 18.5	1	2
18.6-22.9	15	30
23-24.9	10	20
25-29.9	16	32
≥ 30	8	16
รวม	50	100.0

* Reference from College of Sciences and Sport Technology, Mahidol University, 2018.

2. ผลการประเมินความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม (Oxford Knee Score)

ก่อนการรักษาข้อเข่าเสื่อมด้วยยาพอกเข่าจากสารสกัดเมล็ดลำไย กลุ่มผู้ป่วยมีคะแนนเฉลี่ยความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมเท่ากับ 32.22 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ เริ่มมีอาการข้อเข่าเสื่อม และภายหลังจากการรักษาข้อเข่าเสื่อมด้วยยาพอกเข่าจากสารสกัดเมล็ดลำไย ผู้ป่วยมีคะแนนเฉลี่ยความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมเพิ่มขึ้นเป็น 47.66 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ ไม่พบอาการผิดปกติ โดยสรุปผลการเปรียบเทียบความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมระหว่างก่อนและหลังพอกเข่าด้วยยาพอกจากสารสกัดเมล็ดลำไยในผู้สูงอายุ พบว่า หลังการรักษา มีคะแนนสูงกว่าก่อนการรักษา คือ มีอาการปวดเข่าลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ (ตาราง 2)

ตาราง 2

เปรียบเทียบความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม (Oxford knee score) ระหว่างก่อนและหลังพอกเข่าด้วยยาพอกเข่าจากสารสกัดเมล็ดลำไยโดยใช้สถิติ paired t-test

การทดลอง	จำนวน ตัวอย่าง	\bar{x}	S.D.	t	p value
ก่อนการรักษา	50	32.22	13.882		
หลังการรักษา	50	47.66	6.342	-7.539	.000

3. ความพึงพอใจในประสิทธิผลของยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไยในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องความปลอดภัยในการใช้นวัตกรรมยาพอกเข่า ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 12.00) มีความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อนวัตกรรมยาพอกเข่า ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 12.79) รองลงมาคือ มีความเหมาะสมของนวัตกรรม ที่นำมาใช้ในการลดอาการปวดข้อเข่า ($\bar{x} = 3.96$ S.D. = 11.49) สำหรับความพึงพอใจที่มีต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้นวัตกรรมยาพอกเข่า อยู่ในลำดับที่ 6 ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = 13.29) โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในประสิทธิผลของยาพอกเข่าจากเมล็ดลำไยในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม อยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.87 จากคะแนนเต็ม 5 ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 13.29) (ตาราง 3)

ตาราง 3

ความพึงพอใจในประสิทธิผลของยาพอกเข้าจากเมล็ดลำไย ในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุ

ลำดับ	ความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.
1	มีความปลอดภัยในการใช้นวัตกรรมยาพอกเข้า	4.20	12.00
2.	มีความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อนวัตกรรมยาพอกเข้า	4.10	12.79
3.	มีความเหมาะสมของนวัตกรรม ที่นำมาใช้ในการลดอาการปวดข้อเข่า	3.96	11.49
4.	มีการประยุกต์ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น	3.84	11.14
5.	มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ไม่ฟุ่มเฟือย	3.70	12.31
6.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้นวัตกรรมยาพอกเข้า	3.66	13.29
7.	มีความรู้ความเข้าใจต่อนวัตกรรมยาพอกเข้า	3.62	9.62
	รวมเฉลี่ย	3.87	0.91

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาที่บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อที่ตั้งไว้ คือ ยาพอกเข้าที่ใช้เมล็ดลำไย มีประสิทธิผลในการลดอาการปวดของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคข้อเข่าเสื่อม และผู้ป่วยโดยภาพรวม มีความพึงพอใจในประสิทธิผล และความปลอดภัย ของยาพอกเข้าจากสารสกัดเมล็ดลำไย ในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในระดับสูง

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องประสิทธิผลของยาพอกเข้าที่ช่วยลดอาการปวดของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคข้อเข่าเสื่อม นั้น ยังมีผู้สูงอายุบางท่านที่ใช้ยาพอกเข้าแล้วเห็นผลน้อย ปัญหาดังกล่าว อาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น อายุที่มากขึ้น ลักษณะท่าทางการทำงาน มีภาวะความอ้วนมาก ระยะเวลาในการพอกเข้าที่น้อยเกินไป รวมทั้งอาจมีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาแทรกแซงระหว่างการพอกเข้า จึงทำให้ประสิทธิผลของยาพอกเข้าลดลง หรือเป็นไปได้ตามที่คาดหวังไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาประสิทธิผลของยาพอกเข้าจากสารสกัดเมล็ดลำไย ในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุ ในระยะสั้น เพื่อให้เห็นประสิทธิผลของยาพอกเข้าได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ควรวางแผนการศึกษาในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง โดยมีการปรับปริมาณของยาพอกเข้า ปรับระยะเวลาในการรักษาแต่ละครั้ง หรืออาจจะเพิ่มวิธีการนวดหรือการกดจุดร่วมด้วย มีการติดตามผลการรักษาอย่างต่อเนื่องหลังจากกลับบ้านไปแล้ว รวมทั้งมีคู่มือแนะนำให้กลุ่มผู้สูงอายุมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ถูกต้องเพื่อลดอาการปวดเข่า และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุขสมกับวัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ที่อยู่เบื้องหลังหลายท่านด้วยกันที่ไม่สามารถระบุนามได้ครบหมด ขอขอบคุณ ดร.ภญ.มณฑกา อธิชัยสกุล และทีมงาน ที่ให้การดูแลและให้คำแนะนำในการเขียนโครงร่างวิจัย ขอขอบพระคุณกลุ่มงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มงานแพทย์แผนไทย บุคลากรในอำเภอนวมสารคามทุกท่าน ที่สนับสนุนเมล็ดลำไย ให้คำปรึกษา คำแนะนำให้ความสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจตลอดเวลาในการทำงานวิจัยจนสำเร็จ

References

- Angkasit, P., Lampang, D., Apichartpongchai, R., Yimyam, N., Promwpong, T. (1999). *The botanical of Longan*. Retrieved May 2, 2018, from <http://www.longancenter.mju.ac.th/main/>.
- College of Sciences and Sport Technology, Mahidol University. (2018). Body Mass Index: BMI. [Cited 2018 May 20]. Available from: <https://ss.mahidol.ac.th>.
- Department of Health, Ministry of Public Health. (2015). *Elderly health record*. Bangkok: Chao Chom Restaurant, Suan Sunandha Rajabhat University.
- Hengkrawit, S. (2017). Prevention and postponement of the early elderly from Osteoarthritis knee in in Nakhon Prathom Province. *Journal of Health Science*, 26(1), 105-110.
- Karaket, S., Suyarach, N., Jaidee, P., Kasmek, S., Prompao, S., Panita Prawang, P., et al. (2017). Comparative study of pain level before and after cool herbal mud treatment with Thai massage in elderly with knee pain. *Chaingrai Medical Journal*, 9(2), 115-124.
- Koupniratsaikul, V. (2017). *Taking care of Osteoarthritis patient*. *Elderly Medicine*. Retrieved May 2, 2018, from <http://www.si.mahidol.ac.th>.
- Limtiyayothin, A. et al. (2007). *Royal Thai massage manual*. Bangkok: Thai Medical Association.
- Phanom Sarakham Hospital. (2018). *Annual Statistical Report in 2018*. Phanom Sarakham District, Chachoengsao Province.
- Sributsarakam, A. (2012). Value of Longan not only sweetness. Herb Information Office, Faculty of Pharmacy, Mahidol University. *Herb Information Newsletter* in 2012, 30, 1.
- Thai health Organization. (2012). *Thailand found 4 million elderly Osteoarthritis patients*. Retrieved June 12, 2018, from <https://www.thaihealth.or.th/Content/3567.html>.
- Winijkate khamnuan, A. (2001a). *Valued Thai Longan to Longaniod, product of wisdom*. Retrieved April 30, 2018, from <http://www.dailynews.co.th/agriculture/161610>.
- Winijkate khamnuan, A. et al. (2001b). *Longaniod product reviews*. Retrieved April 30, 2018, from <http://parunnews.wordpress.com/2012/08/02/longanoid/>.